C/2025/652

10.2.2025

DOPORUČENÍ RADY,

ze dne 21. ledna 2025,

kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Lotyšska

(C/2025/652)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 121 této smlouvy,

s ohledem na nařízení (EU) 2024/1263, a zejména na článek 17 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Komise,

vzhledem k těmto důvodům:

OBECNÁ VÝCHODISKA

(1) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost reformovaný rámec EU pro správu ekonomických záležitostí. Základními prvky reformovaného rámce EU pro správu ekonomických záležitostí jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu ([1]) spolu s pozměněným nařízením (ES) č. 1467/97 o postupu při nadměrném schodku ([2]) a pozměněnou směrnicí Rady 2011/85/EU o rozpočtových rámcích členských států ([3]). Tento rámec má za cíl podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Prosazuje také odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání pravidel.

(2) Ústředním bodem nového rámce správy ekonomických záležitostí jsou národní střednědobé fiskálně-strukturální plány, které členské státy předkládají Radě a Komisi. Tyto plány mají plnit dva cíle: i) zajistit, aby byl mimo jiné do konce období korekce veřejný dluh uveden na věrohodně sestupnou trajektorii nebo zůstal na obezřetné úrovni a aby byl schodek veřejných financí snížen pod referenční hodnotu 3 % HDP a ve střednědobém horizontu pod touto hodnotou setrval, a ii) zajistit realizaci reforem a investic, které reagují na hlavní výzvy zjištěné v rámci evropského semestru a řeší společné priority EU. Za tímto účelem má každý plán obsahovat střednědobý závazek týkající se dráhy čistých výdajů ([4]), jež účinně stanoví rozpočtové omezení po dobu trvání plánu, který se vztahuje na období čtyř nebo pěti let (v závislosti na řádné délce volebního období v členském státě). Kromě toho má plán vysvětlit, jakým způsobem členský stát zajistí realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy zjištěné v rámci evropského semestru, zejména v doporučeních pro danou zemi (včetně případných doporučení v souvislosti s postupem při makroekonomické nerovnováze), a jakým způsobem bude členský stát řešit společné priority Unie. Období fiskální korekce představuje období čtyř let, které může být prodlouženo až o tři roky, pokud se členský stát zaváže provést soubor relevantních reforem a investic, který splňuje kritéria stanovená v nařízení (EU) 2024/1263.

(3) Po předložení plánu Komise posoudí, zda plán splňuje požadavky nařízení (EU) 2024/1263.

(4) Na doporučení Komise má Rada přijmout doporučení, kterým stanoví dráhu čistých výdajů dotčeného členského státu a v příslušném případě schválí soubor reformních a investičních závazků, které jsou podkladem pro prodloužení období fiskální korekce.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Směrnice Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024, kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Čisté výdaje ve smyslu článku 2 nařízení (EU) 2024/1263, zejména veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje, ii) diskreční opatření na straně příjmů, iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

VÝCHODISKA TÝKAJÍCÍ SE NÁRODNÍHO STŘEDNĚDOBÉHO FISKÁLNĚ-STRUKTURÁLNÍHO PLÁNU LOTYŠSKA

(5) Dne 15. října 2024 předložilo Lotyšsko Radě a Komisi svůj národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Plán byl předložen po prodloužení lhůty stanovené v článku 36 nařízení (EU) 2024/1263, které bylo dohodnuto s Komisí s ohledem na důvody předložené Lotyšskem.

Postup před předložením plánu

(6) Před předložením plánu požádalo Lotyšsko o technické informace ([5]), které Komise poskytla dne 21. června 2024 a zveřejnila dne 15. října 2024 ([6]). Technické informace uvádějí, jaká úroveň primárního strukturálního salda v roce 2028 je nezbytná k zajištění toho, aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu udržel pod 3 % HDP a aby veřejný dluh ve střednědobém horizontu zůstal pod 60 % HDP, a to i za předpokladu, že po čtyřletém období korekce nebudou přijata žádná další rozpočtová opatření. Střednědobý horizont je definován jako období deseti let po skončení období korekce. Technické informace byly vypracovány a předány členským státům ve dvou scénářích: scénáři, který zahrnuje soulad s ochranným opatřením pro odolnost schodku ([7]), v souladu s čl. 9 odst. 3 nařízení (EU) 2024/1263, a scénáři bez tohoto ochranného opatření.

Technické informace pro Lotyšsko stanoví, že s cílem dodržet v průběhu čtyřletého období korekce příslušná fiskální pravidla a na základě předpokladů Komise, z nichž vycházejí předběžné pokyny předané v červnu 2024, by primární strukturální saldo mělo na konci období korekce (2028) činit alespoň - 1,3 % HDP; (scénář bez ochranného opatření pro odolnost schodku), jak je uvedeno v následující tabulce. Pro informaci je uvedeno, že při zohlednění ochranného opatření pro odolnost schodku by primární strukturální saldo mělo na konci období korekce (2028) činit alespoň - 0,1 % HDP. Pro Lotyšsko, které je způsobilé obdržet technické informace, však ochranné opatření pro odolnost schodku není požadováno.

Tabulka 1: Technické informace, které Komise poskytla Lotyšsku

Poslední rok období korekce	2028
Minimální výše primárního strukturálního salda (v % HDP), scénář bez ochranného opatření pro odolnost schodku	- 1,3
Pouze pro informaci: Minimální výše primárního strukturálního salda (v % HDP), scénář s ochranným opatřením pro odolnost schodku	- 0,1

Zdroj: výpočty Komise.

(7) V souladu s článkem 12 nařízení (EU) 2024/1263 vedly Lotyšsko a Komise v září 2024 technický dialog. Dialog se zaměřoval na dráhu čistých výdajů, kterou Lotyšsko plánuje, a související předpoklady (zejména potenciální produkt a úrokové sazby), jakož i na plánované provádění reforem a investic reagujících na hlavní výzvy zjištěné v rámci evropského semestru a řešících společné priority Unie v oblasti spravedlivé ekologické a digitální transformace, sociální a hospodářské odolnosti, energetické bezpečnosti a budování obranných schopností.

(8) V září 2024 Lotyšsko v souladu s čl. 11 odst. 3 a čl. 36 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) 2024/1263 podle informací, které poskytlo ve svém plánu, oznámilo, že vedlo konzultace se sociálními partnery a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, včetně Sdružení organizací zaměstnavatelů, Konfederace svobodných odborových svazů a Sdružení místních a regionálních samospráv. Podle informací, které Lotyšsko poskytlo ve svém plánu, se jednání soustředilo na to, jak Lotyšsko plánuje řešit doporučení pro svoji zemi a společné priority EU, se zvláštním důrazem na daňovou politiku, vzdělávání a zdravotní péči.

([5]) Předběžné pokyny předané členským státům a Hospodářskému a finančnímu výboru zahrnují technické informace i) bez prodloužení období korekce i s ním (na čtyři roky a na sedm let) a ii) včetně ochranného opatření pro odolnost schodku i bez něj. Zahrnují rovněž hlavní výchozí podmínky a výchozí předpoklady, které Komise použila ve svém rámci pro střednědobé projekce veřejného dluhu. Referenční trajektorie byla vypočtena na základě metodiky popsané v *Monitoru udržitelnosti dluhu 2023* vypracovaném Komisí (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Vychází z prognózy Evropské komise z jara 2024 a jejího střednědobého prodloužení do roku 2033, přičemž dlouhodobý růst HDP a náklady na stárnutí obyvatelstva jsou v souladu se *Zprávou o stárnutí obyvatelstva 2024* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) vypracovanou společně Evropskou komisí a Radou.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#latvia.

([7]) Ochranné opatření pro odolnost schodku stanovené v článku 8 nařízení (EU) 2024/1263 stanoví, že roční zlepšení primárního strukturálního salda činí 0,4 procentního bodu HDP (nebo v případě prodloužení období korekce 0,25 procentního bodu HDP), dokud se strukturální schodek nesníží pod 1,5 % HDP.

(9) V červnu 2024 Rada pro fiskální kázeň (lotyšská nezávislá fiskální instituce) schválila makroekonomickou prognózu, z níž vychází střednědobý rozpočtový rámec na období 2024–2028, a uznala, že makroekonomická prognóza předložená ministerstvem financí je celkově obezřetná a odráží skutečný hospodářský vývoj. V říjnu vydala Rada pro fiskální kázeň stanovisko ke střednědobému rozpočtovému rámci na období 2025–2028, k rozpočtu na rok 2025 a ke střednědobému fiskálně-strukturálnímu plánu. Dospěla k závěru, že ačkoli pro fiskální prognózy na rok 2024 a přípravu rozpočtu na rok 2025 byly použity aktuální vnitrostátní fiskální údaje, makroekonomická prognóza schválená v červnu tohoto roku nebyla revidována, a proto nezohlednila výsledek revize referenčních hodnot a nejnovější ekonomické trendy. Rada pro fiskální kázeň zároveň uznala, že fiskální trajektorie střednědobého fiskálně-strukturálního plánu je v souladu s podmínkami nařízení (EU) 2024/1263 (technické informace Komise).

Další související procesy

(10) Dne 15. října předložilo Lotyšsko svůj návrh rozpočtového plánu na rok 2025. Komise přijala stanovisko k tomuto návrhu rozpočtového plánu dne 26. listopadu 2024 ([8]).

(11) Dne 21. října 2024 vydala Rada sérii doporučení pro Lotyšsko v rámci evropského semestru ([9]).

SHRNUTÍ PLÁNU A JEHO POSOUZENÍ KOMISÍ

(12) V souladu s článkem 16 nařízení (EU) 2024/1263 posoudila Komise plán takto:

Souvislosti: makroekonomická a fiskální situace a výhled

(13) Hospodářská činnost v Lotyšsku v roce 2023 vzrostla o 1,7 % v důsledku investic a veřejných výdajů. Podle prognózy Evropské komise z podzimu 2024 se očekává, že v roce 2024 bude ekonomika stagnovat v důsledku slabé soukromé spotřeby a investic a navzdory silné veřejné spotřebě. V roce 2025 by se měl reálný HDP zvýšit o 1 % a v roce 2026 o 2,1 %, neboť se očekává oživení soukromé spotřeby a investic. V roce 2026 se rovněž očekává nárůst vývozu. V horizontu prognózy (tj. 2024–2026) se očekává, že růst potenciálního HDP v Lotyšsku se po poklesu v roce 2024 zvýší v roce 2026 na 1,5 %. Míra nezaměstnanosti v roce 2023 činila 6,6 % a podle prognózy Komise dosáhne v roce 2024 hodnoty 6,7 %, v roce 2025 hodnoty 6,7 % a v roce 2026 hodnoty 6,5 %. Předpokládá se, že inflace (deflátor HDP) klesne z 9,1 % v roce 2023 na 1,2 % v roce 2024 a v roce 2025 dosáhne 2,2 % a v roce 2026 rovněž 2,2 %.

(14) Pokud jde o fiskální vývoj, schodek veřejných financí Lotyšska v roce 2023 činil 2,4 % HDP. Prognóza Komise z podzimu 2024 očekává, že v roce 2024 dosáhne 2,8 % HDP, načež v roce 2025 stoupne na 3,2 % HDP a v roce 2026 při nezměněné politice zůstane na 3,2 % HDP. Prognóza Komise z podzimu 2024 zahrnuje návrh rozpočtu Lotyšska na rok 2025, který vláda v říjnu předložila vnitrostátnímu parlamentu. Veřejný dluh na konci roku 2023 představoval 45,0 % HDP. Na základě prognózy Komise z podzimu 2024 se předpokládá, že poměr dluhu k HDP se na konci roku 2024 zvýší na 48,1 % HDP. Na konci roku 2025 by se měl dále zvýšit na 50,3 % HDP a na konci roku 2026 na 51,6 % HDP. Fiskální prognóza Komise nezohledňuje politické závazky ve střednědobých plánech jako takové, dokud nejsou podloženy důvěryhodně oznámenými a dostatečně specifikovanými konkrétními politickými opatřeními.

Dráha čistých výdajů a hlavní makroekonomické předpoklady v plánu

(15) Národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Lotyšska se vztahuje na roky 2025–2028 a zahrnuje fiskální korekci v délce čtyř let.

(16) Plán obsahuje veškeré informace požadované v článku 13 nařízení (EU) 2024/1263. V rozporu s Pokyny pro členské státy k požadavkům na informace pro střednědobé fiskálně-strukturální plány a výroční zprávy o pokroku zveřejněnými v Úředním věstníku dne 21. června 2024 plán neobsahuje tabulky 7c a 7d. Tyto tabulky však nejsou pro posouzení lotyšského plánu zásadní.

(17) Plán zavazuje Lotyšsko k dráze čistých výdajů uvedené v tabulce 2, která odpovídá průměrnému růstu čistých výdajů v letech 2025–2028 ve výši 4,1 %. Technickým informacím (za předpokladu lineárního postupu korekce) odpovídá průměrný růst čistých výdajů během období korekce (2025–2028) ve výši 3,7 %. Dráha čistých výdajů stanovená v plánu by měla na konci období korekce (2028) vyústit v primární strukturální saldo ve výši - 1,3 % HDP. To odpovídá minimální úrovni primárního strukturálního salda v roce 2028 ve výši - 1,3 % HDP, kterou uvedla Komise

([8]) Stanovisko Komise ze dne 21. října 2024 k návrhu rozpočtového plánu Lotyšska, 26.11.2024, C(2024) 9060 final.
([9]) Doporučení Rady ze dne 21. října 2024 k hospodářské a rozpočtové politice, politice zaměstnanosti a strukturální politice Lotyšska.

v technických informacích dne 21. června 2024 ([10]). Plán předpokládá, že růst potenciálního HDP v roce 2025 klesne na 2,1 % (z 2,2 % v roce 2024) a poté v roce 2028 na 0,9 %. Kromě toho plán předpokládá, že deflátor HDP zůstane během období korekce (2025–2028) stabilní na úrovni 2,5 %.

Tabulka 2: Dráha čistých výdajů a hlavní předpoklady v plánu Lotyšska

	2024	2025	2026	2027	2028	Průměr za dobu platnosti plánu 2025–2028
Růst čistých výdajů (roční, v %)	9,1	5,9	3,6	3,4	3,3	4,1
Růst čistých výdajů (kumulativní, vůči zákl. roku 2023, v %)	9,1	15,5	19,7	23,8	27,9	není relevantní
Růst potenciálního HDP (v %)	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9	1,3
Inflace (růst deflátoru HDP) (v %)	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

Zdroj: střednědobý fiskálně-strukturální plán Lotyšska a výpočty Komise.

Dopady závazků plánu týkajících se čistých výdajů na veřejný dluh

(18) Pokud by se naplnila dráha čistých výdajů stanovená v plánu a výchozí předpoklady, veřejný dluh by podle plánu postupně vzrostl ze 45,8 % v roce 2024 na 50,8 % HDP na konci období korekce (2028), jak je uvedeno v následující tabulce. Po skončení období korekce by se měl podle plánu poměr dluhu k HDP ve střednědobém horizontu (tj. do roku 2038) postupně zvyšovat a v roce 2038 by měl dosáhnout 59,9 % HDP.

Tabulka 3: Vývoj veřejného dluhu a salda veřejných financí v plánu Lotyšska

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Veřejný dluh (v % HDP)	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8	59,9
Saldo veřejných financí (v % HDP)	- 2,2	- 2,6	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9

Zdroj: střednědobý fiskálně-strukturální plán Lotyšska.

Podle plánu se tedy ve střednědobém horizontu veřejný dluh udrží pod referenční hodnotou 60 % HDP uvedenou ve Smlouvě. Na základě politických závazků a makroekonomických předpokladů plánu je tedy dráha čistých výdajů předložená v plánu v souladu s požadavkem na dluh stanoveným v čl. 16 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263.

Dopady závazků plánu týkajících se čistých výdajů na saldo veřejných financí

(19) Na základě dráhy čistých výdajů a předpokladů v plánu by schodek veřejných financí zůstal v období korekce na úrovni 2,9 % HDP ročně. Podle plánu tedy schodek veřejných financí na konci období korekce (2028) nepřekročí referenční hodnotu 3 % HDP. Kromě toho schodek veřejných financí nepřekročí 3 % HDP v průběhu deseti let po období korekce (tj. do roku 2038), ale zůstane těsně pod referenční hodnotou schodku. Na základě politických závazků a makroekonomických předpokladů plánu je tudíž dráha čistých výdajů předložená v plánu v souladu s požadavkem na schodek stanoveným v čl. 16 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263.

([10]) Ve scénáři bez ochranného opatření pro odolnost schodku.

Makroekonomické předpoklady plánu

(20) Plán vychází ze souboru předpokladů, který se liší od předpokladů Komise, jež byly Lotyšsku předány dne 21. června 2024. Konkrétně plán používá odlišné předpoklady pro šest proměnných, a to pro výchozí bod (primární strukturální saldo, růst potenciálního HDP, růst skutečného HDP, nominální implicitní úrokovou míru u dluhu, vnitřní dynamiku dluhu a růst deflátoru HDP). Tyto rozdíly v předpokladech je třeba pečlivě posoudit k zajištění toho, aby byly podloženy pádnými hospodářskými argumenty založenými na datech, zejména vzhledem k tomu, že průměrný růst čistých výdajů v plánu je vyšší než hodnota v referenční trajektorii.

Níže jsou uvedeny rozdíly s významným dopadem na průměrný růst čistých výdajů spolu s posouzením každého rozdílu samostatně.

— Plán předpokládá počáteční primární strukturální rozpočtové saldo ve výši - 0,8 % HDP v roce 2024, což je o 0,6 p. b. více než primární strukturální saldo ve výši - 1,4 % HDP předpokládané v technických informacích z 21. června 2024 a o 0,7 p. b. více ve srovnání s prognózou Komise z podzimu 2024. To přispívá k vyššímu průměrnému růstu čistých výdajů během období korekce ve srovnání s předpoklady Komise.

Lepší fiskální situace v roce 2024 odráží tyto předpoklady plánu:

— nižší celkový schodek. Předpoklady plánu týkající se aktualizovaných rozpočtových výdajů a vyšších nedaňových příjmů jsou v souladu s prognózou Komise z podzimu 2024, zatímco předpoklady týkající se daňových příjmů v roce 2024 se zdají být optimistické,

— horší cyklická pozice ekonomiky. Předpoklad plánu ohledně vyššího růstu potenciálního HDP v roce 2024 není v souladu se společným rámcem analýzy udržitelnosti dluhu, zatímco revize růstu skutečného HDP v roce 2024 směrem dolů a předpoklady ohledně růstu reálného a potenciálního produktu od roku 2025 jsou s tímto rámcem v souladu,

— vyšší úrokové platby. Předpoklady plánu týkající se vyšší nominální implicitní úrokové míry vycházejí z novějšího posouzení ze strany vnitrostátních orgánů a jsou v souladu s prognózou Komise z podzimu 2024.

Celkově jsou předpoklady v plánu týkající se zlepšení výchozího bodu v roce 2024, které nejsou řádně odůvodněny, vyváženy předpoklady v souladu se společným rámcem analýzy udržitelnosti dluhu pro rok 2025 a dále. Zbývající odlišnosti ve srovnání s předpoklady Komise nemají významný dopad na průměrný růst čistých výdajů. To znamená, že rozdíl mezi dráhou čistých výdajů v plánu a v technických informacích je opodstatněn rozdíly v předpokladech, které je možné celkově přijmout. Na základě tohoto posouzení plán splňuje požadavek čl. 13 písm. b) nařízení (EU) 2024/1263. Komise zohlední výše uvedené posouzení předpokladů plánu při budoucím posuzování souladu s dráhou čistých výdajů.

Fiskální strategie plánu

(21) Podle orientační fiskální strategie uvedené v plánu budou závazky týkající se čistých výdajů realizovány prostřednictvím opatření na straně výdajů i diskrečních opatření na straně příjmů. Na straně příjmů zahrnují diskreční opatření revize zdanění práce od roku 2025, zejména revizi sazeb daně z příjmů fyzických osob směrem nahoru a zvýšení a horizontální uplatňování nezdanitelných příjmů. Vzhledem k tomu, že tato opatření na straně příjmů mají negativní fiskální dopad, vláda navrhla: daň z neočekávaných zisků bank od roku 2025; přesunutí 1 procentního bodu důchodových příspěvků vybíraných z příjmů z kapitálového financování do státního důchodu; jakož i další kompenzační opatření, včetně revize sazeb spotřební daně pro různé skupiny výrobků směrem nahoru a zvýšení sazeb daně pro soukromé a služební automobily. Na straně výdajů jsou diskreční opatření zvyšující výdaje věnována především posílení vnitřní a vnější bezpečnosti, včetně kapacit vnitřních bezpečnostních služeb (včetně zvýšení odměn), kybernetické bezpečnosti, nákupu munice a individuálního vybavení, jakož i vojenské podpoře Ukrajiny a podpoře ukrajinských civilistů v Lotyšsku. Mezi opatření snižující výdaje patří omezení růstu odměn ve veřejném sektoru, snížení výdajů na zboží a služby napříč odvětvovými ministerstvy, revize výdajů obcí na platy a investice a revize výdajů podniků zařazených do sektoru vládních institucí. Specifikace politických opatření, která mají být přijata, musí být potvrzena nebo upravena a vyčíslena v ročních rozpočtech. V souvislosti s prováděním orientační fiskální strategie uvedené v plánu přetrvávají určitá rizika. Ta vyplývají z nižšího než očekávaného fiskálního dopadu některých diskrečních opatření na straně příjmů a také z rostoucích potřeb výdajů na obranu, což

může vyžadovat další diskreční opatření na straně příjmů nebo omezení výdajů. Návrh rozpočtového plánu na rok 2025 upřesňuje politická opatření, jejichž prostřednictvím bude splněn závazek týkající se čistých výdajů ([11]).

Reformní a investiční záměry v plánu reagující na hlavní výzvy zjištěné v rámci evropského semestru a zaměřené na společné priority Unie

(22) Plán popisuje politické záměry týkající se reforem a investic, jejichž cílem je reagovat na hlavní výzvy zjištěné v rámci evropského semestru, zejména doporučení pro danou zemi, a řešit společné priority EU. Plán zahrnuje více než 130 reforem a investic zaměřených na společné priority EU, z nichž je více než 40 finančně podporováno z Nástroje pro oživení a odolnost a více než 50 z fondů politiky soudržnosti.

(23) Pokud jde o společnou prioritu, jíž je spravedlivá ekologická a digitální transformace, včetně klimatických cílů stanovených v nařízení (EU) 2021/1119, zahrnuje plán rozsáhlý seznam opatření seskupených v rámci politických směrů, jako je přechod na oběhové hospodářství, vzdělávání a dovednosti, podpora investic, udržitelnost dopravy a digitální infrastruktura. Reformy a investice zahrnuté do plánu mají řešit doporučení pro danou zemi týkající se podpory přechodu na oběhové hospodářství a udržitelného hospodaření se zdroji (vydaná v roce 2024), udržitelné dopravy (vydaná v letech 2020 a 2019), investic do ekologických a digitálních dovedností (vydaná v letech 2024 a 2023), digitálních služeb a infrastruktury, a to i v regionech (vydaná v letech 2022, 2020 a 2019), jakož i zaměření hospodářské politiky v oblasti investic na výzkum a inovace na podporu ekologické a digitální transformace (vydaná v letech 2023, 2022, 2020 a 2019). Opatření na podporu priority týkající se ekologické transformace prostřednictvím podpory investic, zvyšování energetické účinnosti a zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě jsou zahrnuta ve vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu.

(24) Pokud jde o společnou prioritu, jíž je sociální a hospodářská odolnost, včetně evropského pilíře sociálních práv, obsahuje plán rozsáhlý seznam opatření seskupených do několika oblastí politiky, jako je sociální ochrana a bezpečnost, zdravotní péče, vzdělávání a dovednosti, politika zaměstnanosti, podpora investic a dostupnost bydlení. Cílem reforem a investic zahrnutých do plánu je řešit doporučení pro danou zemi týkající se zlepšení přiměřenosti sociální ochrany, včetně důchodů, a dále dostupnosti, odolnosti, cenové dostupnosti a kvality zdravotní péče, jakož i kvality vzdělávání, zejména odborného vzdělávání a přípravy, s cílem poskytnout dovednosti potřebné pro trh práce (vydaná v letech 2024, 2023, 2022, 2020, 2019); zlepšení účasti na trhu práce (vydaná v letech 2024, 2019, 2020); podpory investic do inovací a přístupu k financování (vydaná v letech 2024, 2023, 2022, 2020, 2019), jakož i zvýšení nabídky cenově dostupného a sociálního bydlení (vydaná v roce 2019).

(25) Pokud jde o společnou prioritu, jíž je energetická bezpečnost, plán zahrnuje soubor opatření zaměřených na snížení závislosti země na fosilních palivech, podporu energetické účinnosti, zavádění obnovitelných zdrojů energie, a především dokončení synchronizace jejího elektrického systému s evropskou kontinentální sítí, přičemž tato opatření jsou podporována prostřednictvím Nástroje pro propojení Evropy v oblasti energetiky a Nástroje pro oživení a odolnost. Tato opatření jsou zahrnuta do politického směru týkajícího se energetiky a energetické účinnosti. Reformy a investice obsažené v plánu mají dále za cíl řešit doporučení pro danou zemi týkající se snížení závislosti na fosilních palivech a urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie (vydaná v letech 2024, 2023, 2022 a 2020), posílení energetické infrastruktury a sítí (vydaná v letech 2022 a 2019), zvýšení energetické účinnosti (vydaná v letech 2023, 2022 a 2019) a zvýšení bezpečnosti dodávek a pokračování synchronizace s elektrizační soustavou Unie (vydaná v letech 2023 a 2022).

(26) Pokud jde o společnou prioritu, jíž jsou obranné schopnosti, plán stanoví záměr vypracovat soubor opatření týkajících se vnitrostátních ozbrojených sil, který je zaměřen především na boj proti hrozbám pro zemi a na zajištění ochrany civilního obyvatelstva.

(27) Plán kromě toho obsahuje další politická opatření nad rámec společných priorit EU. V rámci politického směru týkajícího se daňové politiky opatření řeší doporučení pro danou zemi (vydaná v letech 2024, 2023, 2022 a 2019) zaměřená na rozšíření zdanění, a to snížením daňového zatížení osob s nízkými a středními příjmy, jakož i zlepšením placení daní a souladu s daňovými předpisy. V rámci politického směru týkajícího se efektivnosti veřejného sektoru plán zahrnuje opatření, která mají za cíl řešit doporučení pro danou zemi zaměřené na posílení odpovědnosti a efektivnosti veřejného sektoru (vydané v roce 2019), například reformy ke zlepšení řízení státních a obecních podniků, předcházení střetu zájmů, které je zahrnuto v plánu pro oživení a odolnost. V rámci řešení doporučení pro danou zemi týkajícího se zlepšení podnikatelského prostředí vydaného v roce 2024 plán zahrnuje

([11]) Viz stanovisko Komise k návrhu rozpočtového plánu Lotyšska, 26.11.2024, C(2024) 9060 final.

reformy zaměřené na identifikaci a odstranění byrokratických překážek, snížení administrativní zátěže pro rozvoj v oblasti nemovitostí, dohled nad trhem v bankovním sektoru a modernizaci rejstříku podniků s podporou plánu pro oživení a odolnost.

(28) Plán obsahuje informace o souladu a v příslušných případech též komplementaritě s fondy politiky soudržnosti a s plánem pro oživení a odolnost Lotyšska. V plánu jsou uvedeny příslušné odkazy na opatření obsažená v plánu pro oživení a odolnost a v programu politiky soudržnosti, jakož i odkazy na různé zdroje financování. Plán se rovněž zmiňuje o vymezení a doplňkovosti různých zdrojů financování.

(29) Plán podává přehled potřeb Lotyšska v oblasti veřejných investic souvisejících se společnými prioritami EU. Celkové investiční potřeby odpovídají přibližně částce 15,5 miliardy EUR a pokrývají období 2025–2028. Příklady investičních potřeb, které Lotyšsko identifikovalo na podporu spravedlivé ekologické a digitální transformace v souladu s cíli v oblasti klimatu stanovenými v nařízení (EU) 2021/1119, zahrnují digitalizaci a modernizaci přístavů v Rize a Liepaji, udržitelnou dopravu, energetickou účinnost budov, výrobu elektřiny a tepla, digitalizaci veřejné správy, vodohospodářství a nakládání s odpadními vodami a obnovu znehodnocených ekosystémů v suchozemských i mořských oblastech, přičemž celkové investiční potřeby činí 6,6 miliardy EUR. Pokud jde o společnou prioritu, jíž je sociální a hospodářská odolnost, včetně evropského pilíře sociálních práv, Lotyšsko identifikovalo investiční potřeby ve výši 3,9 miliardy EUR, například na rozsáhlý multimodální průmyslový a logistický park v přístavu Riga s železničním spojením Rail Baltica, na investice do silnic, na podporu vysokoškolského vzdělávání, inovací, výzkumu a rozvoje dovedností, jakož i na zlepšení přiměřenosti sociální ochrany. Pokud jde o společnou prioritu, jíž je energetická bezpečnost, lotyšský plán identifikuje investiční potřeby ve výši 2,9 miliardy EUR, včetně například zřízení servisního terminálu pro větrné farmy na moři v přístavu Ventspils, investic do přístavů Liepaja, Salacgriva a Roja, synchronizace sítí s evropskou kontinentální elektrickou sítí, modernizace podzemního zásobníku plynu v obci Inčukalns a investic do řešení skladování ve velkokapacitních elektrárnách. Za účelem zvýšení obranných schopností lotyšský plán identifikuje investiční potřeby ve výši 2,2 miliardy EUR, například na obnovu a výstavbu krytů, vybudování nových středisek pro zvládání katastrof a rozvoj infrastruktury pro posílení schopnosti reakce služeb v resortu vnitra, na zvýšení námořní bezpečnosti a obranných schopností v přístavech Riga, Liepaja a Ventspils, jakož i na soubor opatření, která mají být provedena národními ozbrojenými silami.

Závěr posouzení Komise

(30) Celkově Komise zastává názor, že plán Lotyšska splňuje požadavky nařízení (EU) 2024/1263.

CELKOVÝ ZÁVĚR RADY

(31) Rada vítá střednědobý fiskálně-strukturální plán Lotyšska a má za to, že jeho plné provedení by přispělo k zajištění zdravých veřejných financí a k podpoře udržitelnosti veřejného dluhu, jakož i udržitelného a inkluzivního růstu.

(32) Rada bere na vědomí posouzení plánu ze strany Komise. Vyzývá ji však, aby posouzení budoucích plánů předložila v samostatném dokumentu, mimo doporučení Komise pro doporučení Rady.

(33) Rada bere na vědomí posouzení Komise týkající se dráhy čistých výdajů a hlavních makroekonomických předpokladů v plánu, a to i ve vztahu k předběžným pokynům Komise, jakož i dopadů dráhy čistých výdajů plánu na schodek veřejných financí a veřejný dluh. Bere na vědomí posouzení Komise, že makroekonomické a fiskální předpoklady, ačkoli se v některých případech liší od jejích předpokladů, a to i pokud jde o zohlednění aktualizovaných makroekonomických a fiskálních dat, jsou celkově řádně odůvodněny a podloženy řádnými ekonomickými argumenty. Rada bere na vědomí obecnou fiskální strategii plánu a rizika spojená s výhledem, která by mohla ovlivnit naplnění makroekonomického scénáře a výchozích předpokladů a realizaci dráhy čistých výdajů plánu. Zejména vítá, že před předložením plánu byly na vnitrostátní úrovni zapojeny příslušné zainteresované strany. Rada rovněž konstatuje, že geopolitická rizika mohou vyvíjet tlak na výdaje na obranu.

(34) Rada očekává, že bude Lotyšsko připraveno svou fiskální strategii podle potřeby upravit, aby bylo zajištěno plnění dráhy čistých výdajů. Je odhodlána pozorně sledovat hospodářský a fiskální vývoj, včetně vývoje, z něhož scénář plánu vychází.

(35) Rada má za to, že před příštím kolem fiskálního dohledu jsou zapotřebí další jednání s cílem dospět ke společnému porozumění, pokud jde o důsledky kumulativního tempa růstu čistých výdajů pro roční dohled.

(36) Rada bere na vědomí popis Komise týkající se reforem a investičních potřeb a záměrů reagujících na hlavní výzvy zjištěné v rámci evropského semestru a zdůrazňuje, že je důležité zajistit realizaci těchto reforem a investic. Na základě zpráv předložených Komisí Rada tyto reformy a investice posoudí a v rámci evropského semestru bude sledovat jejich provádění.

(37) Rada se zájmem očekává roční zprávy Lotyšska o pokroku, které budou obsahovat zejména informace o pokroku při plnění dráhy čistých výdajů stanovené Radou a provádění širších reforem a investic v rámci evropského semestru.

(38) V souladu s článkem 17 nařízení (EU) 2024/1263 by Rada měla Lotyšsku doporučit dráhu čistých výdajů stanovenou v plánu,

DOPORUČUJE Lotyšsku:

1. Zajistit, aby růst čistých výdajů nepřekročil maximální hodnoty stanovené v příloze I tohoto doporučení.

V Bruselu dne 21. ledna 2025.

Za Radu

předseda

A. DOMAŃSKI

PŘÍLOHA I

Maximální tempo růstu čistých výdajů
(roční a kumulativní tempo růstu)

Lotyšsko

Roky		2025	2026	2027	2028
Tempo růstu (%)	roční	5,9	3,6	3,4	3,3
	kumulativní (*)	15,5	19,7	23,8	27,9

(*) Kumulativní tempo růstu je vypočteno vůči základnímu roku 2023. Používá se při ročním monitorování souladu *ex-post*na kontrolním účtu.